

LUMINA

FOAIE RELIGIOASĂ-CULTURALĂ PENTRU POPOR

ABONAMENTUL:

Pe an: . . . . . 12 coroane
Pe 6 luni: . . . . . 6 ”
Pe 3 luni: . . . . . 3 ”
Un număr 24 bani

APARE JOIA

REDACTOR:
Dr CORNEL CORNEAN

REDACTIA ȘI ADMINISTR.: Strada Timișorii Nr. 59.

TELEFON Nr. 30.

INSERTIUNILE SE SOCOTESC AMĂSURAT TARIFEI
MANUSCRISELE NU SE ÎNAPOIAZĂ

CRĂCIUNUL

Cristos se naște, măriți-L.

Cu deosebită bucurie așteapte tot Românul sosirea praznicelor bisericești, așezate de sfinții părinți spre preamărirea lui Dumnezeu și a cucernicilor săi mucenici, cari au suferit chinuri, azi aproape necunoscute, și chiar moartea pentru zelul lor întru lăptirea mântuitoarelor învățături ale Domnului.

Bucuria ne-o aduce deoparte faptul, că după mai multe zile de muncă grea și istovitoare a puterilor noastre trupești și sufletești, — tot insul își depune unealta de lucru, țaranul toporul, hârlețul ori lopata, meșteșugarul ciocanul, sula sau rindeaua, iar cărturarii condeiul și celelalte, spre a-și odihni trupurile obosite de greul muncii. De altă parte sărbătorile — întâlnindu-ne cu toți ai casei, cu rudeniile și cu ceilalți împreună-viețuitori ai satelor noastre — ne îmbie binevenitul prilej de a mai pune la o parte gândul la vecinicile nevoi și greutatea ale traiului și de a ne mai înălța cu răgaz mintea și inima la cele dumnezeiești, la cele propovăduite de biserică și de slujitorii ei, cari sunt chiamate a ne alina zbuciumările vieții, a ne mângâia și a ne întări.

Astfel — cuprinși de cugete mai înalte — putem ușor să ne sfătuim împreună și asupra unor lucruri, cari ținesc la binele obștesc al tuturor, asupra întemeierii de așezăminte și întreprinderi, fără de cari astăzi un popor cu greu poate să înainteze și să se ridice la o înălțime mai mare de cultură și bunăstare.

Pe lângă acestea praznicelor mari ale bisericii noastre românești readuc în casele și satele noastre o mulțime de datini bătrânești, moștenite din strămoși, cari înseninează frunțile încrețite ale bătrânilor și inveselesc

inimile tineretului, umplând ulițele și curțile satului întreg de viață și alaiu.

Toți cărturarii, — căți ne-am ridicat din poporul nostru dela țară — ne reamintim cu multă plăcere farmecul, ce-l simțiam în casele și indilite ale părinților noștri și în satele cu căsuțele alb spoite ale țăranilor la toate sărbătorile mai mari; ba astăzi — strămutați pe la orașe pline de străini de legea și obiceiurile noastre — adeseori ne jăluim mai mulți împreună, că aici nici pe departe nu ne mai aduc sărbătorile acea plăcere, ca odinioară.

Intre aceste sărbători ocupă Crăciunul loc de frunte. Cu nașterea Mântuitorului Cristos s'a început pentru omenime viața nouă, a răsărit lumea lumina cunoștinței, ieșind astfel omul din întunecul și orbia credințelor rătăcite și făcând cunoștință cu învățăturile dumnezeiești, pe cari urmându-le ajungi la mulțumirea sufletească, fără de care viața e un chin, iară viitorul o cimilitură (enigmă), ce nu se poate deslega, o taină, ce nu se poate pătrunde. Legea lui Cristos însă ni-a adus lumină în toate și ni-a arătat calea spre o mulțumire vremelnică și spre fericirea cea de veci. În învățăturile și povețele cele netrecătoare ale legii lui Cristos toți, adevărat sărac și bogat, bolnav și sănătos, slugă ori stăpân, își află îndrumările, după cari au să-și întocmească viața atât spre îndestulirea lor, cât și a deaproapelui lor.

Lucru mare e acesta; învățături neîntrecute sunt cele date de Cristos. Mintea omenească, oricât este de iscusită, nu le-a știut născoci. A trebuit să se nască în lume Fiul lui Dumnezeu, ca să ni-le deie. De aceea îngerul Domnului, care s'a arătat după

naștere păstorilor li-a strigat acestora: „Iată vă vestesc vouă bucurie mare, care va fi la toată lumea, că astăzi vi s'a născut Mântuitor, care este Cristos Domnul”. (Luca II—10).

Avem deci cuvânt îndoit a ne bucura, decâteori ne reamintește roata vremii, vecinic curgătoare, nașterea lui Cristos, întrunindu-ne cu toții în sfințele biserici, și preamărindu-L în psalmi și cântări de laudă, pentru că — născându-se — a dorit să fie »pe pământ pace și între oameni bunăvoire», bunăînțelegere.

Preste 19 veacuri s'au strecurat în noianul vecinicii dela Nașterea lui Cristos. Dese deajuns sunt prilejurile, la cari ni-se reamintesc învățăturile Lui și ale sfinților Lui apostoli, ucenici și urmași. Îndeosebi noi Românii dintre toate popoarele lumii ne numărăm între cei mai vechi creștini, căci noi — urmașii vechilor Romani amestecați cu Daci — ne-am pomenit deodată **Români și creștini**. Deci ar trebui, ca mai mult decât alții să fim pătrunși de adevărul povețelor creștinești, de măduva învățăturilor lui Cristos, care este **iubirea creștinească**, pe urma căreia răsare pacea și buna înțelegere.

Cu toate acestea — cu durere — trebuie să constatăm, că în foarte multe comune de ale noastre nu numai că nu există pace și înțelegere între oameni, ci adeseori nu găsești acolo nici cea mai neînsemnată umbră de dragoste creștinească. Poporul în multe locuri e sfâșiat, împărechiat, împărțit în tabere îndușmănite una cu alta până la cuțite.

Și de ce? Pentru că fiecare vrea să fie mare și tare, pentru că nu ne știm supune unul altuia voința, și cu toții la olaltă binelui obștesc, spre care trebuie să ținim, lăsând de multe ori la o parte trebșoarele noastre deosebite și vânarea numai după inte-

resul nostru particular. Mulți se gândesc, că numai ei să trăiască, numai ei să iasă totdeauna deasupra; de ceialalți ce ne pasă? Mulți se călăuzesc în pornirile și făptuirile lor numai de maxima creștinească »**interesul poartă fesul**»; iară nu de povețele creștinești: ca să fim iertători unii altora, să fim îngăduitori unii față de alții, să avem în vedere nu pururea numai binele nostru, ci și al altora, să nu râvnim toți de-a fi mari și tari, asuprind pe cei mai slabi, ci aducându-ne aminte de vorba scripturii, că cel mai mare trebuie să caute a fi slugă tuturor.

Această poruncă a scripturii o vom putea implini numai dacă vom avea întru noi **dragostea creștinească, căci dragostea toate le iartă, dragostea nu pizmuește**, ci vrea binele tuturor.

Așadară, iubit popor dela țară, când la asemenea praznice mari și noi, cărturarii voștri, ne coborâm cu gândul din aerul plin de străinătate al orașelor, la voi cei dela țară, de care ne leagă trecutul și viitorul nostru, ascultați povețele noastre, a fiilor voștri, pe cari voi ne-ați crescut și ne-ați dat la școli cu anii, ca la timpul său să vă fie de folos sfatul și îndrumarea noastră. Acest sfat merge de astădată într'acolo, ca să primiți în sufletul vostru cea mai mare poruncă a legii lui Cristos, a cărui naștere o prăznuim din nou, porunca iubirii, porunca dată ucenicilor lui și prin ei nouă tuturor, zicându-le: »Așa să vă iubiți unii pe alții, cum v'am iubit eu pe voi; și de pe aceasta va cunoaște lu-

mea, că sunteți ucenicii mei». Adecă să aratăm că suntem creștini nu numai din gură, ci cu fapte de ale dragostei creștinești.

Astfel purcezând cu toții, praznicul Crăciunului și toate celelalte cu adevărat vor fi praznice de **bucurie**, așteptate cu dor din partea tuturor, atunci nu se vor uita unii cu ochi răi la ceialalți, ci pacea și bunaînțelegere se va sălășlui între noi.

Și de această pace și înțelegere avem mare lipsă, căci fără de ele nu există înaintare, nu este progres în cele bune și de folos. Cum noi Românii suntem în multe privințe mai ramași înapoi decât alții, avem lipsă să fim mai mult pătrunși de adevărul celor de mai sus, și de primirea sfatului, ce vi-l dau din toată inima.

Mântuitorul Cristos a iubit mult omenimea; așa de mult, încât pe sine s'a jertfit pentru ea. Dela noi se cere mult mai puțin, de tot puțin: ca să nu ne gândim numai la noi, ci și la deaproapele; și în deosebi la cel în năcazuri, în sărăcie, în mizerie, căutând a-i ușura soarta, a-i alina durerea, a-l ajuta, ca să aibă și acela o clipă mai mulțumită și mai dulce în viața-i amărâtă.

Un bărbat al bisericii a zis odată: „a fi creștin însemnează a fi **mântuitorul altora**“. Deci să căutăm a fi și noi creștini buni, mântuind pe câți putem de greutățile, ce-i apasă până la îmbrâncire. Astfel mângâind și întărind pe deaproapele, ne întărim cu toții împreună și asta va fi spre folosul de obște al poporului din care facem parte. Ascultând aceste povețe, praznicele bisericii vor fi cu adevărat

zile de obștească bucurie și veselie, de care omul în viață are lipsă. Un bărbat învățat (Nietzsche) a zis odată: „**Cel mai mare păcat, ce l'a făcut omenimea dela începutul lumii este, că s'a bucurat prea puțin**“.

Să căutăm deci a împrăstia din jurul tuturor supărarea, năcazul și nevoia, ca bucuria să aibă loc în casa tuturor.

Cu aceste sfaturi, iubiților celitori, ciocnesc în ajunul Crăciunului la ușa caselor voastre și — cerând intrare, — vă doresc din toată inima

*Ca nașterea lui Cristos
Să vă fie de folos.*

Miron.

Troparul Nașterii

„Nașterea Ta Cristoase Dumnezeu nostru, răsărit-a lumii **Lumina** cunoștinței; că întru dânsa cei-ce slujeau stelelor, dela stea s'au învățat, să se închine ție soarelui dreptății, și să te cunoască pe tine răsăritul cel de sus, **Doamne mărire ție**“.

Mărire întru cel de sus lui Dumnezeu, și pe pământ pace, între oameni bunăvoire

Aproape de 2000 de ani creștinii aud în ziua Crăciunului aceste versuri îngerești, auzite mai întâi de păstori în câmpul Vitileemului, de unde apoi s'a lătit peste întreg pământul, a străbătut la toate neamurile și se cântă în toate limbile, căci puternic este cuvântul lui Dumnezeu și îngerii cerului l-au cântat la nașterea Mântuitorului Isus Cristos.

Deci datoria fiecărui creștin este a sărbători această zi, în care s'a născut Mântuitorul Isus, Mântuitorul omenirii, care și astăzi este atât de însemnată, încât creștinii numără anii dela ziua Nașterii Mântuitorului Isus, ca o zi, în care s'a transformat și zguduit din temelii toate referințele societății lumii păgâne, și s'a

„FOIȚA LUMINEI“

Moș Ajun

Printre crengi pierdute 'n ceață
Luna 'n cet la geam apare
Aruncând pe flori de ghiață
Boabe de mărghărire.

St. O. Iosif

Lângă pat, jos, în căsuță,
Mama plânge despletită
Pe copila cea drăguță
Între îngeri adormită...

...Dar ce zgomot e în tindă?
Inima-i stă să se rumpă!
Vin copiii de colindă,
Vin la sora lor cea scumpă. —

Lărmuind cu bucurie
Bat în geam, fac zarvă multă,
Râd cu hohot, făr' să știe
Că fetița nu-i ascultă...

Iar prin crengi pierdute 'n ceață
Luna trist la geam apare
Și lucesc pe flori de ghiață
Boabe de mărghărire...

Dumnezeu

— După Tolstoi —

Într'o țară îndepărtată, trăia odată un împărat, care cu cât îmbătrânea cu atât simțea mai mare mâhnire în suflet.

— În viața mea — zicea dânsul — am gustat și am văzut tot ce este îngăduit omului să guste și să vadă. Ceva însă în toată viața mea n'am văzut, pe Dumnezeu. Vreau să-l văd!

Și dădu poruncă mare boierilor, sfetnicilor și preoților săi:

— Dacă nu-mi veți arăta pe Dumnezeu, o să vă pun pe toți la închisoare și am să vă pedepsesc strașnic!

Și le dădu un soroc de trei zile.

În curtea împărătească se stinse veselia. Curtenii umblau de ici-colo cu capetele plecate așteptându-și groaznicul sfârșit.

În ziua sorocului hotărât, toți boierii, sfetnicii și preoții fură chemați înaintea împăratului. Și boierii, sfetnicii și preoții păstrau tăcere adâncă, iar împăratul tocmai se pregătea să rostească osânda înfricoșătoare. În clipa aceasta însă un copil de păstor pași în fața împăratului și-i zise:

— Dă-mi voie, Măria Ta, să-ți împlinesc eu dorința!

— Bine — răspunse împăratul. Dar bagă de seamă că ți-e capul în joc...

Și copilul de păstor luă de mână pe împărat și-l puse într'o piață și-i arătă soarele strălucitor și-i grăi:

— Privește în sus!

Împăratul vru să ridice capul ca să arunce o privire spre soare, dar razele orbitoare îi pricinuiră durere în ochi și-l siliră să plece capul și să închidă ochii.

— Ce-ți trăznește prin minte, băete — zise dânsul către păstor — nu cumva vrei să orbesc?

Și atunci copilul de păstor zise:

— Vezi, stăpâne? Și soarele e numai o mică rază a măririi lui Dumnezeu, un colțișor neînsemnat al împărăției lui Dumnezeu. Cum ceri tu atunci să vezi pe însuș Dumnezeu cu ochii tăi slăbiți și înlăcrimați? Caută deci de-a vedea pe Dumnezeu cu ochii sufletului tău!...

Aceasta plăcu împăratului care grăi astfel către copilul de păstor:

— Văd că ai o minte luminată și un suflet înălțat. Mai răspunde deci la următoarea întrebare: „Ce a fost înainte de a fi Dumnezeu?“

Păstorul stătu pe gânduri o clipă, apoi vorbi.

— Stăpâne, nu te supăra, dar te rog să numeri...

Împăratul începu să numere:

Știrile săptămânii

INVITARE LA ABONAMENT

Cu numărul de față încheiem un an de muncă. Muncă grea dar înălțătoare, desfășurată cu multă tragere de inimă în folosul poporului dela sate. Avem mângâierea, că am fost înțeleși și sprijiniți în nizuințele noastre nu numai de cei mai destoinici mânători ai condeielui ce îi avem, ci și din partea poporului de rând, care a grăbit cu miile să se însiruie între abonații noștri. În felul acesta au asigurat viața „LUMINII”, care nu va înceta nici în anul Domnului 1919 să le bată în fiecare Sâmbătă la ușă, aducându-le sămânța credinței adevărate și razele calde ale cunoștinței adevărului, binelui și frumosului.

Domnul puterilor a izbăvit neamul românesc din negura trecutului și astfel a dat tărie și razelor „Luminii” noastre. Primiți-o deci cu dragostea, cu care ați primit-o în anul de jale, care apune.

Prețului, — considerând scumpetea mare a hârtiei, cheltuelile tiparului și ale expediției, căroro abia le-am făcut față și până acuma, — va fi:

Pe an . . . . . 20 coroane
Pe jumătate de an 10 coroane
Pe trei luni . . . . 5 coroane
Un număr . . . . . 40 bani.

Fiind „Lumina” cea mai bună și mai ieftină gazetă românească, răspândiți-o dragi cetitori, căci răspândindu-o întăriți neamul și întăriți credința strămoșilor voștri!

Rectificare. Comandantul armatei sârbești din localitate, d-l locotenent Panta Tvejici, ne trimite sub 18 Octombrie 1918 Nr 138 următoarea rectificare: „Știrea publicată în Nrul 49 al „Luminii” apărut la 13/26 I. c., că sârbii evacuează Bănatul e nedreaptă și nu corespunde adevărului. Armata sârbească rămâne și pe mai departe în locurile ocupate de dânsa.

„Nașterea Domnului nostru Isus Cristos” să-le fie cetitorilor, binevoitorilor și împreună lucrătorilor noștri de folos!

Colindă.

Ce vedere minunată
Lângă Vifleem s'arată:
Cerul strălucia*
Îngerul venia
Pe rază curată.

Iată voie, bucurie,
Dela Tatăl de vecie,
Că aici în sălaș
Lângă-acest oraș
E sfânta Marie!

Vrut-a să călătorească
Oara îi sosi să nască,
Pe-al său fiu sfânt
Astăzi pe pământ
Să vă mântuiască!

Și păstorii-l auziră
Spre sălaș săltând porniră
Unde au aflat
Prunc prealuminat
Și îl preamăriră!

Ești păstorul nost cel mare!
Turmă c'a ta nimeni n'are
Noi te prealudăm
Ție ne 'nchinăm
Cu credință tare!

înlocuit cu razele luminei creștinești de iubire reciprocă și frățescă.

Datori suntem dar toți, ca ziua de Crăciun să o sărbăm. Dar cum să petrecem această zi mare?

Cu cercetarea bisericii, cu cântări evlavioase, cu rugăciuni; să adunăm familia în jurul nostru și mai cu seamă copii și cu ei dimpreună să întonăm mai întâiu cântarea cea frumoasă: „Nașterea Ta Cristoase” etc., apoi tot ce-am auzit în biserică la sfânta liturghie, să povestim copiilor noștri despre însemnătatea acestei zile mari, despre Nașterea Mântuitorului Isus în ieslea de lângă Vitleem, despre cei trei crai dela răsărit, despre stea și altele referitoare la istoria Nașterii Domnului și Mântuitorului nostru Isus Cristos.

Prin aceasta vom ajunge două scopuri mari; mai întâi vom sădi în inima copiilor noștri religiozitatea, și al doilea scop mareț va fi, ca cu cântările acestea frumoase, cântate în dulcea noastră limbă, vom înrădăcina în inima cea fragedă a copiilor noștri iubirea câtră limba, neamul și naționalitatea noastră.

Dar și cu cetirea de cărți și foi folositoare să sfințim această zi mare. Să nu uităm apoi nici de aproapele nostru cel lipsit, să cercetăm și să onorăm pe bătrânii și binefăcătorii noștri, să ne consfătuim cu oamenii de frunte din satul nostru despre binele comunei, iar cu preoții și învățătorii noștri despre bună-starea bisericii și a școlii, despre înaintarea învățământului; despre stărpirea beției și a multelor judecăți dintre oameni, despre înmulțirea băncilor populare în fiecare sat, și altele, căci numai astfel putem zice că am sărbătorit ca creștini și buni Români această zi mare și sfântă.

În zilele următoare ale Crăciunului tot astfel să continuăm serbarea zilelor de Crăciun, dar nu prin cărciumi cu beția, ca apoi liniștiți și vioi să putem reîncepe, după sfârșirea sărbătorilor, munca de toate zilele, cântând:

„Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu,
și pe pământ pace, între oameni bună-voire!”
C. N.

— Una, două, trei...

— Nu, nu, — îl întrerupse păstorul — nu numeri bine. Începe înainte de unu.

— Cum asta? Nu știi că înainte de unu nu este nimic?

— Înțeleaptă vorbă ai rostit, stăpâne; nici înaintea lui Dumnezeu n'a fost nimic.

Aceasta plăcu și mai mult împăratului care grăi iar câtră păstor:

— Am să-ți fac un dar împărătesc dacă o să-mi mai răspunzi la o întrebare: „Ce face Dumnezeu?”

Iar păstorul răspunse:

— Bine, o să răspund și la întrebarea aceasta, dar împlineste-mi întâi o rugăminte. Schimbă cu mine hainele tale.

Și împăratul își scoase hainele împărătești și le dădu păstorului, iar el însuși se îmbracă cu hainele păstorului. Și păstorul se urcă pe tron, luă sceptrul în mână și arătând spre împăratul îmbrăcat ca păstor, care stătea la picioarele tronului, glăsui astfel:

— Iată ce face Dumnezeu: pe unii îi ridică pe tron, iar pe alții îi gonește de pe tron...

Și se îmbracă iarăși în hainele lui de păstor. Împăratul rămase multă vreme pe gânduri, apoi zise înseninat:

— Da, acuma văd pe Dumnezeu!

L. Rebreanu

*) Cele 3 șire din urmă ale fiecărei strofe se cântă de 2-ori

Spre știre. În cursul sfințelor sărbători au odihnă și lucrătorii din atelierul nostru. Drept aceea numărul proxim al „Luminii” va apare în ziua de Anul nou.

ÎNȘTINȚARE. Prin această să aduce la cunoștința celor interesați că prelegerile la institutul teologic și pedagogic vor începe irevocabil Luni în 31 Decembrie 1918 (13 Ianuarie 1919). Totodată să înștintează elevii că internatul teologic și pedagogic încă să va deschide, și prin urmare să-și aducă saltele și toate albiturile trebuincioase. Viptul il vor avea elevii afară de internat. DIRECȚIUNEA INSTITUTULUI

Parastas pentru regretatul asesor consistorial Ștefan Jianu s'a oficiat Sâmbătă în biserică Sf. Ioan din cimiter. Au luat parte reprezentanții tuturor instituțiilor. Au slujit protopresbiterul Andreiu Ghidiu și preoții Spiridon Șandru și George Petrescu. Responsoriile le-a cântat corul „Reuniunii de cântării”.

Berthelot, viteazul general francez, care a luat comanda trupelor ententei din Balcani, a călătorit zilele trecute prin Bănat. Începând dela Orșova până la Timișoara, drumul generalului a fost presărat cu florile nevestezite ale însuflețirii românești. În toate gările mii și mii de Români, i-au ieșit cu corurile și cu stindarde întru întâmpinare.

La Teregova întreg satul cu 3 drapele franceze, în frunte cu preotul Pavel Șandru, apoi locuitorii comunei Rusca în frunte cu preotul Ion Sirbu, l-au așteptat începând dela 8 ore dimineața până câtră 6 ore seara când a sosit trenul. La lumina faclelor preotul P. Șandru rostește un înflăcărat discurs de bineventare. Îi răspunde generalul Berthelot încheiând, că „latinii din apus au lucrat și au dorit de mult să vadă, ceea-ce astăzi este fapt împlinit: Românii de pretutindeni uniți într'un mănunchi.”

La Caransebeș primirea a fost impozantă. Trenul special intră în gară între uralele nesfârșite ale miilor de oameni. Corul „Reuniunii de cântări” cântă Marsilleza. Apoi Prea Sfinția Sa părintele episcop Dr E. Miron Cristea rostește cuvinte calde de bineventare, cari storc declarații de adevărată simpatie de pe buzele generalului vădit impresionat de primirea neașteptată. Generalul se amestecă între mulțimea extaziată, se apropie de cor și soarbe psalmii învierii noastre naționale. Vagonul în curând i-se umple de flori și de cutii cu prăjituri și cu alte alimente. După o petrecere de 1/2 oră între noi, trenul pornește spre

Logoj, unde i-se face asemenea primire din partea Românilor, dela vlădică până la opincă. Discursul de bineventare îl rostește aici d-l Dr Caius Brediceanu. Iar corul lui Vidu excelează ca în totdeauna. Rapoartele din celelalte comune vor urma.

Voevodul Bojevits, căpetenia oștirilor sârbești a trecut în revistă garnizoanele trupelor de ocupație din aceste părți. Joi la amezai a sosit și în Caransebeș, de unde a plecat mai departe spre Orșova.

Invitare. „Societatea română de cântări și muzieă” din Caransebeș aranjează în sara de Sân-Văsi 31 Decembrie 1918 (13 Ianuarie n. 1919) în sala otelului „Pomul verde” o *Serată muzicală împreună cu Dans*, la care este invitat R. T. public fără a mai aștepta invitări speciale. Începutul la oarele 8 seara. Prețul de intrare: Locul I 6 cor., locul II 4 cor., locul III 3 cor., ioc de stat 2 cor. Bilete se pot căpăta la Librăria diecezană. **Comitetul societății.**

Biblioteca „Ștefan Jianu” s'a pus la dispoziția publicului, cetitor din Caransebeș începând cu 8 I. c. v. Au mai contribuit: N. Siclovan 20 cor. V. Ștefaniga 20 cor. Alexandru Baiescu 10 cor. Ciucur Ion 10 cor. M. Cornocovici 10 cor. Petcovici 10 cor. Maria Novăcescu 4 cor. Ștefania Târziu 6 cor.; câte 2 cor. au contribuit următorii: Pavel Petria, Veta Sporea, Barac Ion, Biju Aurel, Grigorescu Ilie, G. Todorovici, George Babuț; câte 10 cor. următorii: Milan Ognanovici, Ioan David, Nicolae Novăcescu.

Trupele române au înaintat spre Arad, care oraș împreună cu Oradea-mare, Dobritin, Sătmar, Sighetul-Marmației, Mărghita, Baia-mare, Radna și Dej vor fi ocupate în curând de armata română în scopul susținerii ordinii.

La fundațiunea Ștefan Jianu, au intrat: dela inv. George Neamțu din loc 30 cor., dela inv. Nicolae Lighezan din Ciuchiciu 100 cor., dela Petru Fotoc ing. silvic 50 Cor. Starea actuală a colectei e de 4200 cor.

† **Aurel Nedici**, un măestru fruntaș al orașului nostru, a reposat în etate de 57 ani. În mormântarea îi va fi astăzi, Mercuri. Odihnească în pace!

Văduva Versavia Călțiu născ. Târziu, mama fruntașului nostru propr., Constantin Călțiu a încetat din viață Vineri în 14/27 l. c. în etate de 92 de ani. Dumnezeu s'o odihnească în pace!

Cursul coroanei. Șeful armatei și al siguranței publice ne comunică sub Nr. 376 că cursul coroanei e stabilit în 50 bani, adică un leu — 2 Coroane.

Fapte în Cornereva. Din însufletirea generală ce stăpânește azi sufletele Românilor de pretutindenea — deși izolați de lume aici între munții noștri, am avut și noi cornerevinții partea noastră. Provocarea marelui sfat al națiunii române ne-a pătruns adânc sufletul nostru dorind de libertate și deslegați din lanțurile ce ne țineau mai înainte am serbat și noi Duminecă în 11/24 Noemvrie cea mai mare sărbătoare a neamului românesc, decretând această zi pentru comuna noastră, de zi a învierii, de praznic al praznicelor și sărbătoare a sărbătorilor; — ne-am constituit în această zi în sfat comunal și am înălțat garda națională.

Deja Duminecă în 4/17 Noemvrie preoții noștri publicară ordinul C. N. R. din Arad exprimând totodată dorința, ca poporul nostru să se adune mic și mare la s. biserică, pentru că se va ieși cu sfânta litie, se va face rugăciune pentru sănătatea soldaților întorși la vatra părintească, se va face parastas pentru cei rămași pe diferitele câmpuri de luptă și apoi va fi constituirea pretinsă de C. N. R. decretându-se ziua această, zi de prăznuire, numită „ziua cătanelor“.

În 11/24 Noemvrie, deja pela orele 8 dimineața, cornerevinții — cari și altcum fie zis spre lauda lor — iubesc s. biserică — veneau cu grămada, se întreceau care să-și câștige loc mai înainte în biserică. Resunau văile de cântecul voinicilor, iar pentru noi — cei din sat — era ceva neobiceiuit, doar de patru ani de zile încetase cântecul ciobanului și cu fluiorul nu se ocupa nimeni.

La orele 10 amândoi preoții îmbrăcați în haină de sărbătoare, în cele mai frumoase odăjdii, pe cari poporul în iubirea lui față de biserică le-a donat, încep s. liturgie; credeam că suntem la înviere și în adevăr eram la învierea neamului românesc.

Biserica era prea mică, ca să primească pe toți, veniseră peste 900 de soldați reînțorși de pe diferitele fronturi, veniseră moșnegii să se bucure de feciorii lor, erau de față mamele cari de patru ani nu-și văzură feciorii, veniră văduvele și orfanii celor-ce nu se vor mai întoarce.

La finea s. liturgii se pornește litia, iese tot ce biserică noastră are mai frumos, iar în frunte teologul Liviu Grozavescu poartă un steag național cu inscripția „Deșteaptă-te Române“ iar fiul neguțătorului Nistor Cernescu alt steag cu inscripția „Acum ori nici odată“. Ieșim la crucea din piața comunei, ridicată de preoții noștri — tot în amintirea rezbelului mondial. Se face sfințirea apei și se sfințesc cele două steaguri naționale, cântându-se „Mântuește Doamne poporul tău, și biruință Marelui sfat al națiunii române asupra contrariilor dăruște.“

Preoții provoacă pe soldații aparținători gardei naționale să depună jurământul de credință către C. N. R. și acum mic și mare, tânăr și bătrân, bărbați și femei pun mâna la inimă, ridică două degete și joară credința C. N. R., iar cele două steaguri — în semn că se împlinește idealul românismului — se pleacă în fața mulțimei. Urmează constituirea gardei, la care cu însufletire se înscriu toți cei-ce au fost în război — deocamdată 932 — lozinca lor este: am slujit la străini 4—9 ani, servim la nația noastră cât va zice Dumnezeu și dreptatea cauzei noastre.

Sfatul comunal se constituie alegând președinte pe preotul Ion Grozavescu, notar pe preotul George Belcota și apoi în considerare, că comuna este pe un teritoriu de 3200 jugere, următorii membrii: Nistor Cernescu, comerciant, 293, Nicolae Vulpeș 70, Petru Vulpeș 68, Ilie Urderian, Nicolae Vulpeș 70, Petru Vulpeș 68, Nicolae Cernescu 27, Dumitru Bijan 84, Petru Belcota 271, Petru Belcota 419, Nicolae Boșniag 173, Nicolae Duicu 262, Ilie Măciucă 88, Filip Belcota 397, Petru Măciucă 88 Petru Strezariu 453, Petru Gerescu 134, Ilie Duicu 384, Nistor Balaci 20, Nicolae Strezariu 472, Petru Strezariu 293, Petru Floria 370, Nistor Laitin 129, Petru Talpeș 6, Geogre Stingu 108, Ion Brinzei 128, Constantin Balaci 439, Petru Milu 390, Adam Gerescu 134, Nicolae Nemeș 7, Grigore Novaescu 137, David Talpeș 144, Nistor Brinzei 369, Samailă Belcota 148, Ilie Neculescu 113, Constantin Neculescu 112, Ilie Niculescu 112, Nicolae Talpeș 391.

După încheierea serviciului divin garda națională — între strigăte de „trăiască României“ — pune steagul național pe casa comunală, decretând că de aci încolo nici în școală nici în comună altă limbă — decât cea română — să nu se folosească.

Pescuitori în tulbure au fost și vor fi în totdeauna. Toate zierele românești se plâng, că dușmanii neamului românesc furișează printre plugarii noștri niște apeluri roșii cu cari voesc să-i abată dela calea cea dreaptă, pe care au apucat milioanele de Români. Acest „comitet al plugarilor și al muncitorilor“, — în faptă niște simpli escroci, — au furișat, nu știm încă pe ce cale, și în foaia noastră astfel de țedule roșii. Nu le învredniciți, iubiți cetitori, ca să le cetiți și dacă prindeți pe un astfel de „lup îmbrăcat în piele de oaie“ dați-l pe mână autorităților.

Calendarul săptămânii

Decemvrie		Andrea
Zilele săptămânii	Data	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)
Joi	20	M. Ignatie
Vin.	21	Ma Iuliana
Sâmb.	22	M Mă Anastasia
Dum.	23	Sfinții 19 Martiri din Crit
Luni	24	C. Mă Eugenia
Mart.	25	(†) Nașterea Domnului
Merc.	26	(†) Sob. Preacur. David., Iosif leg.

ECONOMIE

Gunoirea

Iuliu Vuia

I. Scopul gunoirii

Plantele se nutresc ca și animalele. Numai că nutrirea plantelor o vede numai naturalistul.

Plantele își iau nutremântul din aer și din pământ. Din aer sorb cu ajutorul frunzelor substanțe (părți) de cărbuni. Aceste substanțe dau de pildă la arderea lemnului căldura recerută, Economul nu trebuie să îngrijască de înlocuirea cărbunilor, căci de aceea a îngrijit Dumnezeu. Noi trebuie să îngrijim numai ca frunzele plantelor să fie sănătoase. Așa de pildă: dacă vedem că frunzele cartofilor încep să se uște trebuie să le stropim cu piatră vânăată, căci atunci peronospora (morbil frunzelor) nu se lățește și cartoful va fi mult mai bogat în întăreală, deoarece va putea nutri planta timp mai îndelungat și astfel planta lucrează cu mai multă cantitate de cărbuni.

Pentru economi sunt de deosebită însemnatate materiile nutritive cari le i-a planta cu ajutorul rădăcinilor din pământ; pentru că mulțimea și bunătatea recoltei atârnă dela împrejurarea: că planta capătă destulă hrană prin rădăcini, sau nu. Dacă pământul e sărac, plantele vor fi slăbuțe, întocmai ca băiatul sugător care nu are din destul nutremânt în laptele mamei slab hrănitoare.

Ca plantele să se poată hrăni îndeajuns, trebuie să îngrijim nu numai ca să lucrăm bine pământul, ci să-i dăm îndeajuns și părțile nutritive.

Scopul (țanta) gunoirii e, ca să redăm pământului acele materii, cari dau plantelor putere hrănitoare și le asigură creșterea.

Gunoarul nu numai că dă plantelor nutremântul recerut, dar ușurează mult lucrarea pământului, rădăcinile plantelor străbat cu mai multă ușurință prin pământul afânat prin gunoie, părțile moarte ale pământului se discompun cu mai mare ușurință și devin astfel folositoare.

Gunoarul e de mai multe feluri. Dintre toate soiurile de gunoi cel mai folositor însă e gunoarul vitelor, căci nici unul din gunoariile măestrite nu poate concura cu gunoarul vitelor, care singur conține în sine toate părțile hrănitoare de lipsă plantelor.

A apărut: a) „Calendarul Românilor“ pe anul 1919 cuprinzând partea calendaristică, șematismul bisericeii gr.-or. române din Ungaria și Transilvania și o frumoasă parte literară. Prețul 2 cor. fiecare exemplar. La comande mai mari se dă rabat. Cei-ce doresc a lua spre vizare în comisiune să se prezinte personal, sau se trimite vre-un plenipotențiat spre a primi exemplarele dorite, căci pe poștă nu se poate trimite decât câte un exemplar. Procurările se fac la „Librăria și Tipografia Diecezană“ din Caransebeș. — b) „Colinde, cântece de stea, Cântece de ale Irozilor și unele Cântări la Nașterea Domnului și alte sărbători, culese și aranjate de Nicolae G. Velcu, învățător în pens. Edițiunea a 6-a revăzută și îmbogățită. Prețul unui exemplar 1 cor. 20 fil. La comande mai mari se dă rabat convenit. Se poate comanda dela Librăria Diecezană din Caransebeș. — c) „Cărticica de Cântece Naționale și Doine, culese și întocmite de George Neamțu învățător. Edițiunea I. Prețul unui exemplar 1 cor. 20 fil. La comande mai mari se dă rabat convenit. Se poate comanda dela Librăria Diecezană din Caransebeș. — d) „Călăuza preotului în viața și activitatea sa zilnică“. Acest op folositor preoților este scris de împreună-lucrătorul nostru Aurelian Tăutul, preot în Suceava Bucovinei. Costă 6 cor. Îl recomandăm cu toată căldura.

Medicul

Dr Virgil Budințian

și-a reînceptut praxa medicală și consultează zilnic între orele 8—10 și 3—4 la locuința sa din **Strada Timișorii Nr. 21** sau în spitalul orașanesc din loc.

Sămânța de Luțernă

de 9 ani se află de vânzare în cantitate de 100 kg la

TRAILĂ TERETEAN

în Opécska (com. Aradului).

1-3